

Міністерство освіти і науки України
Національний технічний університет
«Дніпровська політехніка»

Навчально-науковий інститут гуманітарних і соціальних наук
Кафедра історії та політичної теорії

«ЗАТВЕРДЖЕНО»

завідувач кафедри

Первий Г.Л.

«31» серпня 2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Спеціальні історичні дисципліни»

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	032 Історія та археологія
Рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
Освітньо-професійна програма	Соціальна антропологія
Статус	обов'язкова
Загальний обсяг	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
Форма підсумкового контролю	іспит
Термін викладання	6-й семестр, 11, 12 чверть
Мова викладання	українська

Викладач: доц. Шевченко М.В.

Пролонговано: на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

на 20__/20__ н. р. _____ (_____) «__» 20__ р.
(підпис, ПІБ, дата)

Дніпро
НТУ «ДП»
2023

Робоча програма навчальної дисципліни «Спеціальні історичні дисципліни» для бакалаврів освітньо-професійної програми «Соціальна антропологія» спеціальності 032 Історія та археологія / Нац. техн. ун-т. «Дніпровська політехніка», каф. історії та політичної теорії – Д.: НТУ «ДП», 2023. – 14 с.

Розробник:

Шевченко Марія Володимирівна, доцент кафедри історії та політичної теорії, кандидат історичних наук.

Робоча програма регламентує:

- мету дисципліни;
- дисциплінарні результати навчання, сформовані на основі трансформації очікуваних результатів навчання освітньої програми;
- базові дисципліни;
- обсяг і розподіл за формами організації освітнього процесу та видами навчальних занять;
- програму дисципліни (тематичний план за видами навчальних занять);
- алгоритм оцінювання рівня досягнення дисциплінарних результатів навчання (шкали, засоби, процедури та критерії оцінювання);
- інструменти, обладнання та програмне забезпечення;
- рекомендовані джерела інформації.

Робоча програма призначена для реалізації компетентнісного підходу під час планування освітнього процесу, викладання дисципліни, підготовки студентів до контрольних заходів, контролю провадження освітньої діяльності, внутрішнього та зовнішнього контролю забезпечення якості вищої освіти, акредитації освітніх програм у межах спеціальності.

Погоджено рішенням науково-методичної комісії спеціальності 032 Історія та археологія (протокол №4 від 30.08.2023 р.).

ЗМІСТ

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	4
2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ	4
3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ	4
4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ	5
6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	6
6.1 Шкали	6
6.2 Засоби та процедури	6
6.3 Критерії	9
7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ	12
8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	12

1 МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

В освітньо-професійній програмі «Соціальна антропологія» спеціальності 032 Історія та археологія здійснено розподіл програмних результатів навчання (ПРН) за організаційними формами освітнього процесу. Зокрема, до дисципліни Ф11 Спеціальні історичні дисципліни віднесено такі результати навчання:

РН3	Знати основні підходи до вивчення вітчизняної та світової історії, принципи і методи історичного пізнання, основні типи і види історичних джерел
РН5	Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами
РН9	Мати навички організації практичного вирішення питань історичної пам'яті та охорони матеріальної й нематеріальної культурної спадщини України

Мета дисципліни – формування у здобувачів вищої освіти системних знань про спеціальні історичні дисципліни як фундаменту історичних досліджень та про принципи організації дослідницької діяльності.

Реалізація мети вимагає трансформації програмних результатів навчання в дисциплінарні та адекватний відбір змісту навчальної дисципліни за цим критерієм.

2 ОЧІКУВАНІ ДИСЦИПЛІНАРНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Шифр ПРН	Дисциплінарні результати навчання (ДРН)	
	шифр ДРН	зміст
РН3	РН3.1-Ф11	здійснювати пошук, вивчення і критику історичних джерел, визначати пізнавальні можливості роботи з різними групами джерел
РН5	РН5.1-Ф11	володіти основними прийомами і методами архівознавства, дипломатики, текстології, філігранології, історичної ономастики, геральдики, вексикології і емблематики, генеалогії, фалеристики, сфрагістики, нумізматики і боністики, філігранології, історичної хронології і історичної метрології
РН9	РН9.1-Ф11	організовувати дослідницьку роботу, знати нормативно-законодавчі основи діяльності і практику роботи інституцій інфраструктури історичної науки

3 БАЗОВІ ДИСЦИПЛІНИ

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Введення в археологію	Знати найважливіші факти історичного минулого українського народу і історії людства загалом, а також мати більш глибокі знання про певний історичний період або проблему
Джерелознавство	Володіти методами історичного пізнання, зокрема – методами комплексної роботи з писемними пам'ятками, знати археографічні методики і процедури, вміти аналізувати структуру історичного знання; володіти й оперувати основними категоріями джерелознавства, здійснювати пошук, вивчення і критику історичних джерел, знати основні прийоми класифікації та типологізації історичних джерел, визначати пізнавальні можливості роботи з різними групами джерел, володіти основами роботи з масовими джерелами

Назва дисципліни	Здобуті результати навчання
Історіографія та історіософія	вміти працювати з науковими текстами та використовувати їх у якості історіографічних джерел

4 ОБСЯГ І РОЗПОДІЛ ЗА ФОРМАМИ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ТА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Вид навчальних занять	Розподіл за формами навчання, години							
	денна			вечірня		заочна		
	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота	аудиторні заняття	самостійна робота	Обсяг	аудиторні заняття	самостійна робота
лекційні	75	34	41	-	-	-	-	-
практичні	75	34	41	-	-	-	-	-
лабораторні	-	-	-	-	-	-	-	-
семінари	-	-	-	-	-	-	-	-
РАЗОМ	150	68	82	-	-	-	-	-

5 ПРОГРАМА ДИСЦИПЛІНИ ЗА ВИДАМИ НАВЧАЛЬНИХ ЗАНЯТЬ

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг, годин
ЛЕКЦІЇ		75
РН3.1-Ф11, РН9.1-Ф11	1. Вступ до курсу	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	2. Архівознавство та історична бібліографія	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	3. Дипломатика	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	4. Текстологія	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	5. Філігранологія	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	6. Історична ономастика	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	7. Геральдика, вексикологія, емблематика	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	8. Генеалогія	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	9. Фалеристика	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	10. Сфрагістика	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	11. Нумізматика і боністика	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	12. Історична філігранологія	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	13. Історична хронологія та історична метрологія	5

Шифри ДРН	Види та тематика навчальних занять	Обсяг, годин
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	14. Епістологія, епіграфіка, просопографія, архонтологія	5
РН5.1-Ф11, РН9.1-Ф11	15. Спеціальні історичні дисципліни та спеціальні галузі історичної науки в роботі історика (прикладні застосування)	5
ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ		75
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11, РН9.1-Ф11	1. Структура спеціального історичного знання. Актуальні питання спеціальних історичних дисциплін).	6
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11, РН9.1-Ф11	2. Архіви України. Стандарти опису письмових джерел.	6
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11, РН9.1-Ф11	3. Практика аналізу документів.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11, РН9.1-Ф11	4. Практика з текстологічного аналізу документів.	6
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11, РН9.1-Ф11	5. Контрольна робота за результатами чверті (тест).	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	6. Практична робота з використанням прийомів ономастики.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	7. Практична робота з використанням прийомів геральдики, вексикології, емблематики.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	8. Практична робота з генеалогічних студій.	6
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	9. Практичне заняття з фалеристики.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	10. Етапи і прийоми сфрагістичного аналізу.	6
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	11. Етапи і приклади нумізматичного і боністичного аналізу.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	12. Історична хронологія.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	13. Історична метрологія.	5
РН3.1-Ф11, РН5.1-Ф11	14. Епістологія, епіграфіка, просопографія, архонтологія.	5

6 ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Сертифікація досягнень студентів здійснюється за допомогою прозорих процедур, що ґрунтуються на об'єктивних критеріях відповідно до Положення університету «Про оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти».

Досягнутий рівень компетентностей відносно очікуваних, що ідентифікований під час контрольних заходів, відображає реальний результат

навчання студента за дисципліною.

6.1 Шкали

Оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП» здійснюється за рейтинговою (100-бальною) та інституційною шкалами. Остання необхідна (за офіційною відсутністю національної шкали) для конвертації (переведення) оцінок здобувачів вищої освіти різних закладів.

Шкали оцінювання навчальних досягнень студентів НТУ «ДП»

Рейтингова	Інституційна
90...100	відмінно / Excellent
74...89	добре / Good
60...73	задовільно / Satisfactory
0...59	незадовільно / Fail

Кредити навчальної дисципліни зараховуються, якщо студент отримав підсумкову оцінку не менше 60-ти балів. Нижча оцінка вважається академічною заборгованістю, що підлягає ліквідації відповідно до Положення про організацію освітнього процесу НТУ «ДП».

6.2 Засоби та процедури

Зміст засобів діагностики спрямовано на контроль рівня сформованості знань, умінь/навичок, комунікації, автономії та відповідальності студента за вимогами НРК до 6-го кваліфікаційного рівня під час демонстрації регламентованих робочою програмою результатів навчання.

Студент на контрольних заходах має виконувати завдання, орієнтовані виключно на демонстрацію дисциплінарних результатів навчання (розділ 2).

Засоби діагностики, що надаються студентам на контрольних заходах у вигляді завдань для поточного та підсумкового контролю, формуються шляхом конкретизації вихідних даних та способу демонстрації дисциплінарних результатів навчання.

Засоби діагностики (контрольні завдання) для поточного та підсумкового контролю дисципліни затверджуються кафедрою.

Види засобів діагностики та процедур оцінювання для поточного та підсумкового контролю дисципліни подано нижче.

Засоби діагностики та процедури оцінювання

ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ			ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	
навчальне заняття	засоби діагностики	процедури	засоби діагностики	процедури
лекції	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдання під час лекцій	комплексна контрольна робота (ККР)	визначення середньозваженого

практичні	контрольні завдання за кожною темою	виконання завдань під час практичних занять	результату поточних контролів; виконання ККР під час іспиту за бажанням студента
	індивідуальне завдання	виконання завдань під час самостійної роботи	

Під час поточного контролю лекційні заняття оцінюються шляхом визначення якості виконання контрольних конкретизованих завдань. Практичні заняття оцінюються якістю виконання контрольного та індивідуального завдання.

Якщо зміст певного виду занять підпорядковано декільком складовим опису кваліфікаційного рівня НРК, то інтегральне значення оцінки може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюються викладачем.

За наявності рівня результатів поточних контролів з усіх видів навчальних занять не менше 60 балів, підсумковий контроль здійснюється без участі студента шляхом визначення середньозваженого значення поточних оцінок.

Незалежно від результатів поточного контролю кожен студент під час іспиту має право виконувати ККР, яка містить завдання, що охоплюють ключові дисциплінарні результати навчання.

Кількість конкретизованих завдань ККР повинна відповідати відведеному часу на виконання. Кількість варіантів ККР має забезпечити індивідуалізацію завдання.

Значення оцінки за виконання ККР визначається середньою оцінкою складових (конкретизованих завдань) і є остаточним.

Інтегральне значення оцінки виконання ККР може визначатися з урахуванням вагових коефіцієнтів, що встановлюється кафедрою для кожної складової опису кваліфікаційного рівня НРК.

6.3 Критерії

Реальні результати навчання студента ідентифікуються та вимірюються відносно очікуваних під час контрольних заходів за допомогою критеріїв, що описують дії студента для демонстрації досягнення результатів навчання.

Для оцінювання виконання контрольних завдань під час поточного контролю лекційних і практичних занять в якості критерію використовується коефіцієнт засвоєння, що автоматично адаптує показник оцінки до рейтингової шкали:

$$O_i = 100 a/m,$$

де a – число правильних відповідей або виконаних суттєвих операцій відповідно до еталону рішення; m – загальна кількість запитань або суттєвих операцій еталону.

Індивідуальні завдання та комплексні контрольні роботи оцінюються експертно за допомогою критеріїв, що характеризують співвідношення вимог до рівня компетентностей і показників оцінки за рейтинговою шкалою.

Зміст критеріїв спирається на компетентнісні характеристики, визначені НРК для бакалаврського рівня вищої освіти (подано нижче).

**Загальні критерії досягнення результатів навчання
для 6-го кваліфікаційного рівня за НРК**

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
Знання		
♦ концептуальні наукові та практичні знання, критичне осмислення теорій, принципів, методів і понять у сфері професійної діяльності та/або навчання	Відповідь відмінна – правильна, обґрунтована, осмислена. Характеризує наявність: - концептуальних знань; - високого ступеню володіння станом питання; - критичного осмислення основних теорій, принципів, методів і понять у навчанні та професійній діяльності	95-100
	Відповідь містить негрубі помилки або описки	90-94
	Відповідь правильна, але має певні неточності	85-89
	Відповідь правильна, але має певні неточності й недостатньо обґрунтована	80-84
	Відповідь правильна, але має певні неточності, недостатньо обґрунтована та осмислена	74-79
	Відповідь фрагментарна	70-73
	Відповідь демонструє нечіткі уявлення студента про об'єкт вивчення	65-69
	Рівень знань мінімально задовільний	60-64
	Рівень знань незадовільний	<60
Уміння/навички		
♦ поглиблені когнітивні та практичні уміння/навички, майстерність та інноваційність на рівні, необхідному для розв'язання складних спеціалізованих задач і практичних проблем у сфері професійної діяльності або навчання	Відповідь характеризує уміння: - виявляти проблеми; - формулювати гіпотези; - розв'язувати проблеми; - обирати адекватні методи та інструментальні засоби; - збирати та логічно й зрозуміло інтерпретувати інформацію; - використовувати інноваційні підходи до розв'язання завдання	95-100
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності з негрубими помилками	90-94
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації однієї вимоги	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації двох вимог	80-84
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації трьох вимог	74-79
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності, але має певні неточності при реалізації чотирьох вимог	70-73
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання в практичній діяльності при виконанні завдань за зразком	65-69
	Відповідь характеризує уміння/навички застосовувати знання при виконанні завдань за зразком, але з неточностями	60-64
	рівень умінь/навичок незадовільний	<60
Комунікація		
<ul style="list-style-type: none"> ♦ донесення до фахівців і нефахівців інформації, ідей, проблем, рішень, власного досвіду та аргументації; ♦ збір, інтерпретація та застосування даних; ♦ спілкування з професійних питань, у тому числі іноземною мовою, усно та письмово 	<p>Вільне володіння проблематикою галузі. Зрозумілість відповіді (доповіді). Мова:</p> <ul style="list-style-type: none"> - правильна; - чиста; - ясна; - точна; - логічна; - виразна; - лаконічна. <p>Комунікаційна стратегія:</p> <ul style="list-style-type: none"> - послідовний і несуперечливий розвиток думки; - наявність логічних власних суджень; - доречна аргументації та її відповідність відстоюваним положенням; - правильна структура відповіді (доповіді); - правильність відповідей на запитання; - доречна техніка відповідей на запитання; - здатність робити висновки та формулювати пропозиції 	95-100
	<p>Достатнє володіння проблематикою галузі з незначними хибами. Достатня зрозумілість відповіді (доповіді) з незначними хибами. Доречна комунікаційна стратегія з незначними хибами</p>	90-94
	<p>Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано три вимоги)</p>	85-89

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння проблематикою галузі. Добра зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано п'ять вимог)	74-79
	Задовільне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та доречна комунікаційна стратегія (сумарно не реалізовано сім вимог)	70-73
	Часткове володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано дев'ять вимог)	65-69
	Фрагментарне володіння проблематикою галузі. Задовільна зрозумілість відповіді (доповіді) та комунікаційна стратегія з хибами (сумарно не реалізовано 10 вимог)	60-64
	Рівень комунікації незадовільний	<60
<i>Відповідальність і автономія</i>		
<ul style="list-style-type: none"> ◆ управління складною технічною або професійною діяльністю чи проектами; ◆ спроможність нести відповідальність за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних робочих та/або навчальних контекстах; ◆ формування суджень, що враховують соціальні, наукові та етичні аспекти; ◆ організація та керівництво професійним розвитком осіб та груп; 	<p>Відмінне володіння компетенціями менеджменту особистості, орієнтованих на:</p> <p>1) управління комплексними проектами, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дослідницький характер навчальної діяльності, позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію; - здатність до роботи в команді; - контроль власних дій; <p>2) відповідальність за прийняття рішень в непередбачуваних умовах, що включає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - обґрунтування власних рішень положеннями нормативної бази галузевого та державного рівнів; - самостійність під час виконання поставлених завдань; - ініціативу в обговоренні проблем; - відповідальність за взаємовідносини; <p>3) відповідальність за професійний розвиток окремих осіб та/або груп осіб, що передбачає:</p> <ul style="list-style-type: none"> - використання професійно-орієнтованих навичок; - використання доказів із самостійною і правильною аргументацією; - володіння всіма видами навчальної діяльності; 	95-100

Опис кваліфікаційного рівня	Вимоги до знань, умінь/навичок, комунікації, відповідальності і автономії	Показник оцінки
♦ здатність продовжувати навчання із значним ступенем автономії	4) здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, що передбачає: - ступінь володіння фундаментальними знаннями; - самостійність оцінних суджень; - високий рівень сформованості загальнонавчальних умінь і навичок; - самостійний пошук та аналіз джерел інформації	
	Упевнене володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано дві вимоги)	90-94
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано три вимоги)	85-89
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано чотири вимоги)	80-84
	Добре володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано шість вимог)	74-79
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано сім вимог)	70-73
	Задовільне володіння компетенціями менеджменту особистості (не реалізовано вісім вимог)	65-69
	Рівень відповідальності і автономії фрагментарний	60-64
	Рівень відповідальності і автономії незадовільний	<60

7 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Технічні засоби навчання. MS Teams.

8 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

8.1. Базові:

1. Бондаренко Г.В. Спеціальні історичні дисципліни: навчальний посібник. Луцьк : Вежа-Друк, 2015. 424 с.
2. Воронов В.І. Спеціальні історичні дисципліни : підручник. Дніпро : Ліра, 2019. 160 с.
3. Маринченко Г.М. Спеціальні історичні дисципліни. Миколаїв : МНУ, 2018. 160 с.
4. Сокирко О.Г. Українська кирилична палеографія XI–XVIII ст.: навч. посіб. для студентів іст. спеціальностей. К. : Олег Філюк, 2016. 141 с.
5. Спеціальні історичні дисципліни: навч.-метод. комплекс / упор. В.В. Карпенко, І.І. Кривошея. Умань : Жовтий О.О., 2016. 94 с.

8.2. Додаткові:

1. Калакура Я. Структура спеціальних історичних дисциплін як підсистема історичної науки. URL : <http://history.org.ua/JournALL/sid/11/1/2.pdf>
2. Нечитайло В.В. Інформаційний потенціал Інтернет-ресурсів у вивченні проблем грошового обігу України-Гетьманщини. Соціум. Документ. Комунікація: збірник наукових статей. Серія «Історичні науки». Вип. 7. Переяслав-Хмельницький, 2019. С. 77–87.
3. Хромова І. Нумізматика у закладах вищої освіти України: дослідження історії становлення навчальної дисципліни. *Історіографічні дослідження в Україні*. 2019. Вип. 30. с. 362-385.

4. Орлик В., Орлик С., Лузанова А. Інформаційний потенціал офіційних сайтів музеїв у нумізматичних дослідженнях та популяризації діяльності музейних установ. Соціум. Документ. Комунікація. Серія: Історичні науки. 2020. Вип.10. С. 392–422.
5. Попов, М. М., Перехрест, О. Г. (2019) Історія української історичної хронології. Актуальні проблеми природничих і гуманітарних наук у дослідженнях молодих учених «Родзинка – 2019» / XXI Всеукраїнська наукова конференція молодих учених. С. 45-47.
6. Шпак Ю. Козацькі літописи як прототексти. – URL : core.ac.uk/display/144153410

8.3. Інтернет-ресурси:

1. Інститут історії України НАН України. Е-джерела: електронний корпус публікацій документів і пам'яток : www.resource.history.org.ua
2. Інститут української археографії та джерелознавства ім. М. С. Грушевського НАН України. Офіційний сайт: www.archeos.org.ua
3. Офіційний сайт Державної архівної служби України : www.archives.gov.ua
4. Українське геральдичне товариство. Офіційний сайт: uht.org.ua

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Спеціальні історичні дисципліни»
для бакалаврів освітньо-професійної програми «Соціальна антропологія»
спеціальності 032 Історія та археологія

Розробник:
Шевченко Марія Володимирівна

В редакції автора

Підготовлено до виходу в світ
у Національному технічному університеті
«Дніпровська політехніка».
Свідоцтво про внесення до Державного реєстру ДК № 1842
49005, м. Дніпро, просп. Д. Яворницького, 19